

Ofis İç Mekan Tasarımında Renk Kullanımının Mekan Algısına Etkileri

Dr. Öğr. Üyesi Ebru Yazgan Serinkaya
Gaziantep Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü
ebruyazgan@gantep.edu.tr

Y. Mimar Gonca Nakışçı
Gaziantep Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı
goncanakisci@gmail.com

Özet

Günümüz çalışma mekanı olarak ofisler ; kişinin bulunduğu gün içeriğinin büyük bir kısmını kapsamaktadır. Ofislerde, verimli sonuçlar çıkararak ortaya konulan somut veya soyut ürünlerde, çalışanların psikolojik gereksinimleri önemli bir yer tutmaktadır. İç mekan tasarım kriterleri olan aydınlatma, mobilya, havalandırma, ergonomi ve renk, tasarımcının mekan organizasyonunu sağlamadaki temel prensiplerini oluşturur. Bu temel prensiplerden olan renk kavramı; özellikle çalışma mekanları gibi çalışanın gün boyu kullandığı mekanların tasarımında oldukça önem kazanmaktadır. Bu çalışmada ofis mekanlarında rengin oluşturduğu algı, literatürel bilgiler ışığında, mekan algılamasına etkisi olan; ısısız, kütleli, zamansız, mekânsal ve işitsel etkilere göre incelenen örnekler üzerinde değerlendirme yapıp tablolarla irdelenmiştir.Çalışmada örnekleme yöntemi kullanılarak, iç mekan tasarımda renk seçimi hakkında çeşitli tespitlere yer verilmiştir. Seçilen örneklerde iç mekan tasarımda renk kavramı öncelikli olan ofislere yer verilmiştir. Bu ofislerin yapısal kat farklılıkları ve metrekare farklılıklarının olmasına özen gösterilerek mekan büyüklüğünde renk tercihlerinin düzeyleri incelenmiştir. Çalışmanın sonunda çeşitli çıkarımlara, bu çıkarımlar eşliğinde incelenen örneklerin yorumlanmasıyla elde edilen bazı verilere yer verilerek tespitler ve öneriler yer almaktadır. Çalışma süresince, gelecekte yapılacak olan ofis iç mekan tasarımlarında daha olumlu sonuçlara ulaşabilmek adına tasarımcıya bir kaynak niteliğinde olabilmek ve ofis iç mekan tasarımlarının gelişimine ışık tutulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ofis tasarımı, Renk, Mekansal algı, İç mekan tasarımı.

Effects of Color Usage on Space Perception in Office Interior Design

Abstract

Offices as a working place today; it covers a large part of the contents of the day of the person. The psychological requirements of the employees have an important place in the concrete or abstract products that are revealed by producing efficient results. Interior design criteria such as lighting, furniture, ventilation, ergonomics and color are the main principles to provide space organization of designer. The concept of color, which is one of these main principles; It is especially important in the design of the spaces used by the employees throughout the day, such as working spaces. In this study, the perception of color in office spaces, through the literature, has an effect on space perception; evaluation of thermal, mass, temporal, spatial and

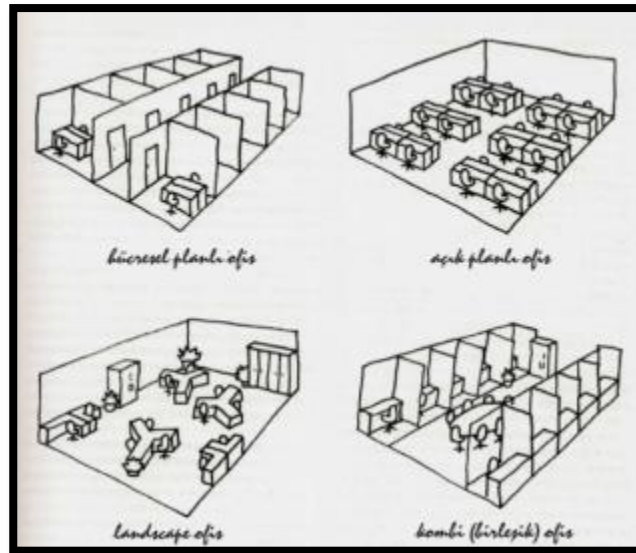
auditory effects. In this study, various determinations about color selection in interior design are given by using sampling method. In selected examples, offices with color concept are given place in interior design. The level of color preferences of the spaces were examined by taking care to have structural floor differences and square meters differences of these offices. At the end of the study, various conclusions and some data obtained by interpreting the samples examined with these inferences are included and the findings and suggestions are given. In the course of the study, it is aimed to be a source for the designer in order to achieve more positive results in future office interior design and to shed light on the development of office interior design.

Keywords: Office design, Colour, Spatial perception, Interior design.

1.Giriş

Çalışma mekanı olarak ofisler, gündelik hayatta geçirilen yoğun zaman şartlarında, verimli ve sürekli bir biçimde ürün gelişimini sağlayıcı bir ortam olması bakımından önemli bir yer tutmaktadır. Çalışma eylemi ve çalışma hayatı bu denli önemliyken, ofis yapıları kullanıcıların tüm işlevlerini karşılayacak biçimde fonksiyon açığı olmayarak tasarlanmalıdır. Bu şekilde ofis ortamında istenilen verim sağlanarak, çalışanlar üzerinde oluşabilecek fiziksel ve zihinsel yorgunluk, tükenmişlik gibi olumsuzluklar engellenebilir.

Günümüzde farklı faaliyet alanlarında iş kollarının gelişmesiyle ofis plan tiplerinde de çeşitlenmeler görülmeye başlanmıştır. İç mekan düzenine göre ofis plan tiplerini dört ana grupta toplamak mümkündür. Bunlar; hücresel, açık planlı, serbest düzen ve karma düzenli mekanlar olarak ele alınabilir. (Şekil 1.1)

Şekil 1.1.Fiziksel Ofis Tipleri (Çimen, 2008:14)

- **Hücresel ofis mekanları**, çalışanların iş akışına ve çeşitli iş bölümlerine göre, sabit veya değişebilir bölücü elemanlar kullanılarak birbirinden ayrılarak oluşturulmuş çalışma alanlarıdır. (Naghavi, 1995 :14)
- **Açık planlı ofis mekanları** ; büro çekirdek sistemi (bull pen), yönetici çekirdek sistemi ve açık yerleşme sistemi olarak üç çeşittir. Büro çekirdek sisteminde; yönetici odaları doğal ışık alacak şekilde mekan cephesinde

konumlandırılmıştır. Yönetici çekirdek sisteminde; yönetici odaları çekirdek çevresinde konumlanırken personeller cephe ve yönetici odaları arasındaki mekanda çalışmaktadır. Açık yerleşme sisteminde ise; hem yönetici hem çalışanlar duvarlar kaldırılarak aynı mekan içerisinde konumlandırılmıştır.

- **Serbest düzenli ofis mekanlarında;** en belirgin özellik mekanın büyüklüğü, derinliği, mekanın bölünmeden kompakt olan biçimlenişidir. Mekan derinliği konusu çeşitli yazarlar göre değişiklik göstermekle birlikte; en az 18.5 metre, 20 metre ve 24 metre olarak gösterilmiştir. Mekan genişliği ise 370-1000 metre olarak değişmektedir. (Emiroğlu, 1986 :14).
- **Karma düzenli (birleşik) ofis mekanında;** hücreli ofisler ve açık-serbest düzenli ofislere bir arada yer verilmiştir. Ofis genelinde hücreli tip tercih edilip, bölücü ve ayırıcı elemanlar da azaltılarak, grup çalışmalarına da olanak sağlamak amaçlanmıştır.

2. Ofis İç Mekan Tasarımında Temel İlkeler

İç mekan tasarımının temel ilkeleri olan aydınlatma, mobilya, havalandırma, ergonomi ve renk kavramları ofis mekanı üzerinden incelenmiştir.

2.1 Aydınlatma

Aydınlatma; mekanların ve mekan içerisinde bulunan cisimlerin renklerinin doğru ve etkin bir şekilde algılanabilmesi için, doğal ve yapay aydınlatma çeşitleri kullanılarak, çeşitli ışık çeşitleri oluşturulmasıdır.

Çalışanın göz sağlığı, iş düzeyindeki verimliliği ve motivasyon açısından doğru ve sağlıklı bir ofis aydınlatması önemlidir. Bu aydınlatma ofisin firma anlamında imajı ve prestiji açısından da etkili bir unsurdur. Uygun aydınlatma seçimleri yapılmazsa, gözlerde kamaşma, yansıma, yorulma gibi sorunlar ortaya çıkar. Bu sorunlar yapılacak işin zamansal ve verimlilik anlamında olumsuz etkilenmesine yol açar. Rahat ve huzurlu bir çalışma ortamı oluşmasında, mekanın niteliğine uygun aydınlatma tasarımları yapılmalıdır. (Özkum, 2011 :14).

2.2 Mobilya

Ofis tasarımlarında ofis mobilyalarının seçimi, düzenlenişi ve işlevi iç mekan tasarımında ve çalışan kullanıcının verimliliğinde önemli bir yer tutmaktadır.

Farklılaşan ofis tiplerine göre mobilya tasarımında farklı yaklaşımlar görülmektedir. Örneğin; açık ofis sisteminde duvarlar olmadığından mobilyalar istenildiği gibi hareket ettirilip düzenlenerek esneklik oluşturulur. Bu bağlamda; ofis ortamında kullanılan mobilyalar, çalışanın ihtiyaçlarını giderici, kolaylaştırıcı ve konforlu olacak şekilde tasarlanarak bu yönde geliştirilmelidir. (Odgers, 1997 :14).

2.3 Havalandırma

İnsanlar gündelik hayatlarında günlerinin ortalama sekiz saatini ofislerde geçirmektedir. Günün üçte birini geçirdiği bu zaman diliminde, konfor ve sağlık gereksinimleri için yeterli havalandırma şartları bir lüks değil, bir zorunluluk olmalıdır. Havalandırma koşulları doğrudan olarak etkin çalışmayı etkilemektedir.

İnsanların hayata karşı olan yaşama alışkanlıkları ve refah seviyeleri, cinsiyete, mevsime, yaşa göre kişiden kişiye değişebilir. Bununla beraber, % 50 bağıl nem, 21-24 arasındaki bir sıcaklık, pozitif bir değer olarak kabul edilebilir. (Onat, 1990 :14).

2.4 Ergonomi

Ergonomi insanların fiziksel ve zihinsel yeteneklerini desteklemektedir. Kullanılan her türlü teçhizatın insanlar tarafından en etkin şekilde kullanılsa da, onları genel sağlık, emniyet ve sistem uyumluluk meselelerini dikkate almayı gerektirir. Bu nedenle, insanların fiziksel ve ruhsal ihtiyaçları göz önüne alınarak, üzerinde çalışan sistemlerle kullanılmak üzere tasarlanan tüm sistemlerin davranışlarını belirleyerek uygun ve üstün verimlilik olarak değerlendirilmelidir. (Salvendy, 2012 :14).

2.5 Renk

Geçmişten günümüze kadar rengi tanımlamak, rengin insan ve mekan üzerine etkilerini öğrenebilmek amacıyla birçok farklı renk teorileri oluşturulmuştur. Isaac Newton başta olmak üzere birçok araştırmacı doğada var olan renklerin sınıflandırılması için renk çemberi veya cetveli oluşturmuşlardır. Bunlar renkleri sıcak-soğuk olarak ayırtetmemize olanak sağlar. Bir mekanda sıcak renkler kullanıldığında sıcak bir mekan, soğuk renkler kullanıldığında ise mekan bu sefer soğuk olarak algılanır. Rengin kullanımı konusunda elde edilen deneyimler; renk seçiminde gösterilen duygusal yaklaşımlar mekan tasarımına farklı anlamlar yükleyebilmektedir. Renkkavramı, tasarım boyunca aydınlatma öğeleriyle, kullanılan malzemelere, mekanda bulunacak çeşitli donatılarla bir arada düşünülerek iç mekan düzenlemelerinde vazgeçilmez bir tasarım parametresi olarak karşımıza çıkmaktadır. (Manav, 2011 :14).

Renkler ofis tasarımında birçok amaca hizmet eder. Şirketlerin farklı bölümlerinin ortam atmosferini ya da sınırlarını tanımlamak için, yön bulmak için görsel tanırılığı kolaylaştırmak ve farklı renk izlenimlerine göre şirket karakterlerini ve kimliklerini tanımlamak için kullanılır. Çalışanların fiziksel ve psikolojik durumlarının yanında renk; çalışanların sağlığını, ruhsal modlarını ve verimliliğini belirleyen çevresel bir faktör olarak düşünülebilir. (Marberry ve Zagon, 1995 :14).

İç mekan tasarımında temel ilkelerden olan renk ; mekandaki algısı üzerinden ofis iç mekan tasarımına etkileri araştırmacıların ortaya koyduğu kriterler çerçevesinde detaylandırılarak incelenecektir.

3. Ofis İç Mekan Tasarımında Renk Kullanımının Mekan Algısına Etkileri

Ofislerde renk kullanımı çalışanlar üzerinde olumlu veya olumsuz etkiler oluşturarak, çalışma verimini etkilemektedir. Bir ofiste kullanılan renkler sadece duvar, tavan ve döşemede değil; kullanılan objelerde ve ofis donatılarında da göz önünde bulundurulması gereken bir faktördür.

Çalışanların fiziksel yeteneklerini geliştirmesi, onların mekandaki huzuruna bağlıdır. Renk bu etkeni geliştirmede önemli bir unsurdur. Rengin psikofiziksel ve psikometrik etkileri, kan basıncını arttırabilmekte ve bu bağlamda kişinin hissiyatında değişimlere neden olabilmektedir. (Kıran, 1992 :14).

Ofis iç mekan tasarımında renk seçimlerine geçilmeden önce; ofis ortamında bulunan çalışma alanlarının büyüklüğü, çalışanların yaşı, cinsiyeti gibi hususlara bakmak gerekir. Burada ana amaç; çalışma alanlarında monotonluk veren etkilerden kurtularak, ilgi çekici çalışma alanları tasarlamaktır. (Sema, 2006 :14).

Renklerin sıcak-soğuk, açık-koyu olma gibi özellikleri mekanın algılanmasında bir takım etkilere neden olur. Rasmussen (1962 :14), Heuser (1976 :14), Parter ve Mikellides (1976 :14), Styne (1988 :14), Yamaner (2001 :15) ve Çabuk (2006 :13)'nın yaptığı araştırma ve çalışmalara göre bu etkiler başlıklar altında şu şekilde incelenebilir:

3.1 Isısal Etki

Isı ile ilgili görüşlerde araştırmacıların genel görüşü, bu etkide tayf renginin etkili olduğu yönündedir. Bu düşünce de renklerin sıcak ve soğuk olarak gruplandırılmasını sağlar. Araştırmacıların kişiler üzerinde yaptıkları deneysel verilere göre mekan öğeleri üzerinde uygulanan sıcak ve soğuk renk gruplarının açık ve koyu değerleri, kişiler üzerinde farklı psikolojik etkiler oluşturmaktadır. (Tablo 3.1).

Renk Türleri ve Değerleri	Sıcak renk koyu değer	Soğuk renk koyu değer	Sıcak renk açık değer	Soğuk renk açık değer
TAVANDA	Kasvetli, tehditkar	Kapatici, örtücü	Manevi baskı verici	Yükseltici
DUVARDA	Çevreleyici, sarıcı	Soğuk	Hareketlendirici	Yönlendirici, serin
DÖŞEMEDE	Tutucu, sağlam, emniyetli	Ağır	Yükseltici, kaldırıcı	Emniyetsiz, koşmaya teşvik edici

Tablo 3.1. Mekânı Oluşturan Temel Öğelerde Kullanılan Sıcak ve Soğuk Renklerin Açık-Koyu Değerlerinin Bireyde Uyandırdığı Etkiler (Heuser, 1976 :14)

3.2 Kütleli Etki

Çeşitli araştırmacılar mavi ve kırmızı rengin en ağır, sarının ise en hafif görünen renkler olduğunu düşünmüştür. Buna karşılık başka araştırmacılar da ağırlıkla ilgili yargılarda parlaklığın bir etkisi olmadığını savunarak; tayf rengi boyutunda renklerin ağırdan hafife doğru sıralanarak bir diziliş gösterdiğini saptamıştır. Bu diziliş kırmızı, mavi, yeşil, turuncu ve sarı şeklindedir. (Ural, 1995).

3.3 Zamana Etki

Bir mekanda kullanılan sıcak ve soğuk renk çeşitlerine göre mekanda geçen zamanın algılamasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Sıcak renk kullanımının yoğun olduğu bir mekanda; insanlar geçen zamanı normalden daha fazla tahmin ederken, soğuk renk kullanımının yoğun olduğu mekanda insanlar geçen zamanı olduğundan daha az algılamaktadır. Bu bağlamda yoğun konsantrasyon ve süreklilik gerektiren işlerin yapıldığı ortamlarda, soğuk renk kullanımı tercih edilmesi daha uygun olacaktır. (Çabuk, 2006 :13).

3.4 Mekansal Etki

Renklerin açıklığı ve koyuluğuyla mekan ve mekan içerisindeki objelerin boyutlarıyla ilgili insan zihninde farklılıklar oluşturulabilir. Örneğin açık renk kullanımı objelerin daha yakın ve büyük algılanmasını, mekanın da daha büyük algılanmasına etki eder. Koyu renk kullanımı ise obje ve mekan boyutlarının olduğundan daha küçük ve uzak olarak algılanmasına neden olur. (Yamaner, 2001 :15).

3.5 İşitsel Etki

Renklerin kullanıldığı mekamlarda sesin farklı desibelde hissedilmesi yönünde algılar oluşturduğunu söylemek mümkündür. Araştırmacı Ketcham yaptığı bir deneyde; sesin beyaza boyanmış bir mekanda, mora boyanmış bir mekandan daha gür ve kuvvetli işitildiği sonucuna ulaşmıştır. (Ulaş, 2002 :14).

Araştırmacı Styne ise soğuk renklerin geri plandaki sesleri olduğundan düşük, sıcak renklerin ise daha yüksek düzeyde algılanmasına neden olduğunu savunmuştur. (Ural, 1995 :15).

4. Ofis İç Mekan Tasarımında Renk Kullanımının Örneklerle İncelenmesi

Ofis iç mekan tasarımında renk kullanımının incelendiği örneklerde öncelikli olarak, tasarım kriterinde mekanlar bütününde renk ögesinin bulunmasına ve etkin bir biçimde kullanılmasına dikkat edilmiştir. Örneklerin seçimi, açık ofis plan tipine sahip son dönemde (2014-2016 yılları) yurtiçi ve yurtdışında yapılan ofisler arasındayapılmıştır. Türkiye'deki örnekler yerinde gidip incelenerek, fotoğraflanmıştır. Örnekler arasında sektörel farklılıklar olmasına özen gösterilmiştir. Bu bağlamda birbirinden bağımsız sektörlerin ofis iç mekan tasarımlarında rengi kullanım ve yorumlama şekilleri incelenmiştir. Renkler sıcak-soğuk, açık-koyu olma gibi özellikleri mekanın algılanmasında bir takım etkilere neden olmaktadır. Çalışma kapsamında seçilen örnekler mekanda renk algısını etkileyen 5 boyut üzerinden (ısısal etki, kütleli etki, zamana etki, kütleli etki, işitsel etki) irdelenecektir.

4.1 LEGO Ofisi (Türkiye)

Mimari Tasarım: OSO Mimarlık

Sektör: Oyuncak Üretimi

Proje Yeri: İstanbul / Türkiye

Tarih: 2014

Alan: 360 m² / Tek katlı

Tasarım aşamasında yoğun bir ihtiyaç programına sahip olan firma, genel olarak açık ofis düzeninde planlanmıştır. Yönetici odaları, doğal ışığı direkt almak amacıyla cephe sınırında kapalı hacimler olarak konumlandırılmıştır. Ofise girildiğinde karşınızda resepsiyon, sağ tarafınızda ise 14 kişi kapasiteli bir toplantı odası bulunmaktadır. (Şekil 4.1).

Şekil 4.1.LEGO Ofisi Girişi Ve Yönetici Odası (URL-1, 2017:15)

Ofis genel mekan anlamında çok büyük olmadığından, sosyal alan gereksinimleri minimum seviyede tutulmuştur. Bu bağlamda ofis içerisinde, çalışma alanlarından izole edilmiş iki loca oturma alanı yapılmıştır. Bu bölümde ofis genelinde tercih edilen kırmızı ve sarı renklerden farklı olarak yeşil tonlarının açık renk ahşapla birleşimi tercih edilmiştir. Yeşil renk kişiye yoğun iş temposunun arasında vereceği molalarda dinlendirici bir etki yaratabilir. (Şekil 4.2).

Şekil 4.2.LEGO Ofisi Toplantı Odası Ve Loca Oturum Alanları
(Nakışçı,2017:14; URL-1,2017:15)

İSİSAL ETKİ	Sıcak renk kullanım yoğunluğu: Mekan ısısı olduğundan daha sıcak
KÜTLESEL ETKİ	Kırmızı renk kullanım yoğunluğu: Donatılar daha ağır ve büyük Sarı renk kullanım yoğunluğu: Donatılar daha hafif ve küçük
ZAMANA ETKİ	Sıcak renk kullanım yoğunluğu: Geçen zaman olduğundan daha kısa
MEKANSAL ETKİ	Sıcak ve koyu renk kullanım yoğunluğu: Mekan boyutları olduğundan daha küçük
İŞİTSEL ETKİ	Sıcak renk kullanım yoğunluğu: Mekan içerisinde duyulan sesler daha yüksek

Tablo 4.1.LEGO Ofisinin Rengin Mekan Algılamasındaki Etkilerine Göre Değerlendirilmesi
(Nakışçı, 2018 :14)

4.2 Alice BBDO Reklam Ajansı (Türkiye)

Mimari Tasarım: Pop Design

Sektör: Reklamcılık

Proje Yeri: İstanbul / Türkiye

Tarih: 2005

Alan: 3100 m² / 4 katlı

Mekan tasarımı alışılmışın dışında olup, eğlenceli bir imaj algısı hedeflenmiştir. Tasarımın başında akışkan ve değişken mekanlar elde edilmek istendiğinden klasik kare formlardan ziyade fütüristik bir etki yaratılması amaçlanmıştır. Bunun amacı çalışanlar üzerinde dinamik bir algı oluşturmaktır. (Şekil 4.3).

Şekil 4.3.Alice BBDO Ofisi Ve Sirkülasyon Alanları (URL-2,2017:15, Nakışçı,2018:14)

Ofiste yönetici ve toplantı odaları haricinde açık ofis sistemi tercih edilmiştir. Tasarımda oldukça fazla cam ve metal malzeme kullanılmıştır. Ofis girişindeki aydınlatmalar ve galeri boşluğundaki aydınlatmalar sürekli renk değiştirerek, her seferinde kullanıcıya farklı bir atmosfer sunmayı hedeflemiştir. (Şekil 4.4).

Şekil 4.4. Alice BBDO Ofisi Açık Ofis Çalışma Alanı Ve Kafeterya Alanı (Nakışcı, 2018 :14)

ISISAL ETKİ	Soğuk renk kullanım yoğunluğu: Mekan ısısı olduğundan daha soğuk
KÜTLESEL ETKİ	Kırmızı ve mavi renk kullanım yoğunluğu: Donatılar daha ağır ve büyük
ZAMANA ETKİ	Soğuk renk kullanım yoğunluğu: Geçen zaman olduğundan daha uzun
MEKANSAL ETKİ	Soğuk ve koyu renk kullanım yoğunluğu: Mekan olduğundan daha büyük
İŞİTSEL ETKİ	Soğuk ve koyu renk kullanım yoğunluğu: Mekan içerisinde duyulan sesler daha alçak

Tablo 4.2. Alice BBDO Ofisinin Rengin Mekân Algılamasındaki Etkilerine Göre Değerlendirilmesi
(Nakışcı, 2018:14)

4.3 Apostrophy's Ofisi (Tayland)

Mimari Tasarım: Apostrophy's Mimarlık

Sektör: Mimarlık

Proje Yeri: Bangkok / Tayland

Tarih: 2014 **Alan:** 176 m² / 3 katlı

Ofisin ana tasarım kriteri olarak renk kavramı ön planda tutulmuştur. Bu bağlamda üç ana renkten faydalanarak, mekanlarda kırmızı, sarı ve mavi renk tonlarını yoğun bir şekilde kullanmışlardır. Zemin katta çalışanlar ve gelen misafirler için resepsiyon, kafeterya, mutfak, depo ve dinlenme alanı yer almaktadır. Bu katta yoğun olarak kullanılan kırmızı renkle, gelen misafirlere ilk bakışta heyecan duygusu yarattırıp, çalışanların enerjilerini hissettirmek amaçlanmıştır. (Şekil 4.5).

Şekil 4.5. Apostrophy's Ofisi Zemin Kat (URL-3, 2017:15)

Birinci katta " Aposer Room" adını verdikleri çalışma odaları bulunmaktadır. Mekana bakıldığında tek bir hacim içerisinde açık ofis sistemi tercih edilmiştir. Bu çalışma alanında ise yoğun bir şekilde kullanılan mavi renk tercih edilmiştir. Bu rengin kullanımında, sakinlik, huzurlu ve istikrarlı bir ortam ve genel denge oluşumu amaçlanmıştır. (Şekil 4.6).

Şekil 4.6. Apostrophy's Ofisi 1. Kat (URL-3, 2017:15)

İkinci katta " Brain Storming Room " adını verdikleri sadece beyin fırtınası yapmak için kullanılan bir odaya yer verilmiştir. Sarının ilham verici ve yaratıcı bir etki oluşturan algısı, tüm bu kattaki odalarda bu rengin kullanım yoğunluğuna bakılarak bu düşünceyi destekler niteliktedir. (Şekil 4.7).

Şekil 4.7. Apostrophy's Ofisi 2. Kat (URL-3, 2017:15)

İSİSAL ETKİ	Kırmızı ve sarı renk kullanım yoğunluğu: Mekan ısısı olduğundan daha yüksek Mavi renk kullanım yoğunluğu: Mekan ısısı olduğundan daha düşük
KÜTLESEL ETKİ	Kırmızı ve mavi renk kullanım yoğunluğu: Donatılar daha büyük ve ağır Sarı renk kullanım yoğunluğu: Donatılar daha küçük ve hafif
ZAMANA ETKİ	Kırmızı ve sarı renk kullanım yoğunluğu: Geçen zaman daha hızlı Mavi renk kullanım yoğunluğu: Geçen zaman daha yavaş
MEKANSAL ETKİ	Kırmızı ve sarı renk kullanım yoğunluğu: Mekan daha sıcak ve küçük Mavi renk kullanım yoğunluğu: Mekan daha soğuk ve büyük
İŞİTSEL ETKİ	Kırmızı ve sarı renk kullanım yoğunluğu: Mekan içerisinde duyulan sesler daha yüksek Mavi renk kullanım yoğunluğu: Mekan içerisinde duyulan sesler daha alçak

Tablo 4.3. Apostrophy's ofisinin rengin mekan algılamasındaki etkilerine göre değerlendirilmesi (Nakişci, 2018:14)

4.4 PWC Ofisi (İsviçre)

Mimari Tasarım: Evolution Design

Sektör: Danışmanlık / Ticari Hizmetler

Proje Yeri: Basel / İsviçre

Tarih: 2016

Alan: 4300 m² / 7 katlı

Çalışanların refahının öncelikli olduğu ofiste ; çeşitli iş istasyonları, sosyal alanlar, ekip alanları ve dinlenme alanları tasarlanmıştır. Tasarım kullanıcıya hazır hale getirildiğinde, İsviçre'de çalışanların refahını birincil derecede önemseyen ofis tasarımlarından biri ortaya çıkmıştır. Ofiste iç mekanda her bir alan, fonksiyonu kullanıcıya anlatan ipuçları ile tasarlanmıştır. Ofis içerisinde birçok farklı alanda yemek yenilen ve kahve içilen noktalar mevcuttur. Ofiste, doğal motifler, organik şekiller, düşük seviye aydınlatma, müzik ve yeşilin tonları kullanılarak oluşturulan özel dinlenme alanları bulunmaktadır. (Şekil 4.8).

Şekil 4.8. PWC ofisi yeme-içme alanı ve dinlenme alanı (URL-4,2017:15)

Ofis genelinde çalışanların enerjik ve dinamik olmalarını desteklemek açısından kırmızı, turuncu, sarı gibi sıcak tonlara yönelinmiştir. Birçok toplantı odasında sarı ve gri renk tonları tercih edilmiştir.(Şekil 4.9).

Şekil 4.9. PWC ofisi bireysel çalışma alanları ve toplantı odası (URL-4,2017:15)

İSİSAL ETKİ	Sıcak renk kullanım yoğunluğu: Mekan olduğundan daha sıcak
KÜTLESEL ETKİ	Kırmızı renk kullanım yoğunluğu: Donatılar daha büyük ve ağır Sarı, turuncu ve yeşil renk kullanım yoğunluğu: Donatılar daha küçük ve hafif
ZAMANA ETKİ	Sıcak renk kullanım yoğunluğu: Geçen zaman daha hızlı
MEKANSAL ETKİ	Yeşil ve gri renk kullanım yoğunluğu: Mekan daha büyük ve soğuk Kırmızı, sarı ve turuncu renk kullanım yoğunluğu: Mekan daha küçük ve sıcak
İŞİTSEL ETKİ	Kırmızı, sarı, turuncu renk kullanım yoğunluğu: Mekan içerisinde duyulan sesler daha yüksek

Tablo 4.4. PwC ofisinin rengin mekan algılamasındaki etkilerine göre değerlendirilmesi (Nakişci, 2018:14)

5. Sonuç ve Öneriler

Ofislerin iç mekan tasarım kriterleri; mekanda kullanılan yapay ve doğal aydınlatmalar, mobilya ve donatılar, havalandırma ve tesisat, ergonomi ve renk seçimleridir. Bunlardan mekanın algısal etkisinde en büyük öneme sahip olan renk ve renk seçimine dayalı ofis tasarımı görsel estetiğin bir parçasıdır. Renkler görsel bir uyarım dışında işlevsel olarak da birçok etkiye sahiptir. Mekani algılamada, kişinin zihninde farklı bakış açıları oluşturarak çeşitli illüzyonlar yaratır. Sıcak renkler kişide ortam ısısını normalden daha sıcak hissetmesini sağlar. Mekanda oluşan herhangi bir sesi daha yakında ve yüksek desibelde algılatır. İç mekanda bulunan çeşitli mobilya ve objelerin dokusunu daha yumuşak hissettirir. Kişiyi daha aktif ve dışa dönük yapar. Zamansal anlamda geçen sürenin daha kısa olduğu hissiyatını verir. Soğuk renkler kişide ortam ısısını normalden daha soğuk hissetmelerine neden olur. Mekanda oluşan sesi daha uzakta ve düşük desibelde algılatır. İç mekanda bulunan çeşitli mobilya ve objelerin dokusunu daha sert hissettirir. Kişiyi daha pasif ve içe

dönük yapar. Zamansal anlamda geçen sürenin daha uzun olduğu hissiyatını verir. Dördüncü bölümde örnekler incelenerek tablolar oluşturulmuştur. Buna göre örneklerde iç mekan tasarımı çerçevesinde seçilen renklerin, çıkarımlara uygunluğu dört derecede ifade edilmiştir. (oldukça olumlu, olumlu, kısmen olumlu, olumsuz) (Tablo 5.1).

- **Oldukça olumlu: +++**, **Olumlu: ++**, **Kısmen olumlu: +**, **Olumsuz: -**

	İSİSAL ETKİ	KÜTLESEL ETKİ	ZAMANA ETKİ	MEKANSAL ETKİ	İŞİTSEL ETKİ
LEGO OFİSİ	+++	++	+++	+	-
ALICE BBDO REKLAM AJANSI	-	-	-	++	+++
APOSTROPHY'S OFİSİ	+	++	++	++	++
PWC OFİSİ	+++	++	+++	++	-

Tablo 5.1. Örneklerin çıkarımlara göre değerlendirilmesi (Nakışçı, 2018:14)

Mekan algılama etkilerine göre çalışma kapsamında incelenen örneklerde yapılan analizler sonucunda Apostrophy's ofisi her etkide de olumlu yansımalar göstermektedir. Lego ve PwC ofisleri de işitsel etki dışında karşımıza olumlu örnekler olarak çıkmaktadır. Alice BBDO ofisi ise yalnızca mekansal ve işitsel etkilerde olumlu olarak görülüp, diğer etkilerde incelenen üç örneğe oranla olumsuz olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son olarak, ofis iç mekan tasarımlarında farklı yapı elemanlarında ve donatılarda kullanılan renk çeşitleriyle, mekanda bulunan çalışanlar üzerinde pozitif etkiler oluşturarak üretilen fikir ya da üründe verimlilik artırılabilir. Yüksek konsantrasyon gerektiren ofis iç mekan bölümlerinde soğuk renkler tercih edilerek çalışanın işine daha çok odaklanmasını, ilgisinin içe dönük bir şekilde devam etmesini sağlayabilir. Ofiste fonksiyon farklılıklarına göre renk tercihleri yapılarak, mekanlarda yapılması istenen eylem algısı kullanıcıya daha çok hissettirebilir. Çalışanlar üzerinde motivasyon, yaratıcılık, konfor ve sosyal iletişim ortamlarının oluşturulması kullanılan renklerle sağlanıp daha da artırılabilir. İç mekan tasarımcıları rengin mekan algısındaki önemini gözönünde bulundurarak, renk seçimini; tasarlanacak olan mekanın işlevine, büyüklüğüne, kullanıcının fiziksel ve psikolojik gereksinimlerine uygun bir biçimde yapmalıdır.

Kaynaklar

- Çabuk, G., (2006), *İlköğretim binalarının renk açısından değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Çimen, T., (2008), *Teknolojik gelişmelerin sonucunda değişen üretim ilişkilerinin, ofis yapılarına etkisi ve ofis mekanları*, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Emiroğlu, E., (1986), *Büro binalarında, büro mekânı türleri*, *Dizayn Konstrüksiyon Dergisi*, s.42-46.
- Heuser, K., (1976), *Innenarchitektur Und Raumgestaltung*, Bauverlag Wiesbaden, Berlin.
- Kıran, A., (1992), **Mimari Mekanda Renk Uyumu, Mimarlık ve Şehircilikte Mekan**, Yerleşme ve Mimarlık Bilimleri Uygulamaları Araştırma Merkezi, Sistem Yayıncılık, İstanbul, s.19.
- Manav, B., (2011), *Hacimde bir tasarım parametresi olarak renk*, *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(8), İstanbul.
- Marberry, S. O., Zagon, L., (1995), **The power of color: Creating healthy interior spaces**, John Wiley & Sons Inc., New York.
- Naghavi, Ş., (1995), **Büro binalarında iç mekan düzenlemesi**, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Nakişçı, G., (2017), *kişisel çizim ve fotoğraf arşivi*, Gaziantep.
- Nakişçı, G., (2018), *Ofis iç mekan tasarımında rengin kullanımı*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Odgers, P., (1997), **Administrative office management: strategies for the 21st century**, International Thomson Publishing, USA.
- Onat, E., (1990), **Mimarlık Form ve Geometri**, Yapı Endüstri Merkezi Yayını, Ankara, s.155.
- Özkum, E., (2011), *Doğal ve yapay aydınlatmanın insan psikolojisi üzerindeki etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.
- Salvendy, G., (2012), **Handbook of Human Factors and Ergonomics**, 4. Baskı, John Wiley & Sons Inc., Hoboken, New Jersey, s.40-41.
- Sema, T., (2006), *Mimarlık ve renk kavramı*, Yüksek Lisans Tezi, MSGSÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ulaş, G., (2002), *İç mekan renk düzenlemeleri*, Yüksek Lisans Tezi, MSGSÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ural, S. E., (1995), *Mimarlıkta renk: Yapay ortamların renklendirilmesinde renk dinamikleri*, Doktora Tezi, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Yamaner, F., (2001), *Farklı fonksiyonlarda renk kullanımına ilişkin yaklaşımların değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

İnternet Kaynakları

- URL-1, (2017), <http://osoarchitecture.com/lego-turkey-newofficedesign/>, 6.03.2017.
- URL-2, (2017), <https://www.campaigntr.com/ofis-mimarisi-alice-bbdo/>, 10.11.2017.
- URL-3 (2017), <https://www.designboom.com/design/apostrophys-apos-2-office-thailand-primary-colors-12-29-2014/>, 26.09.2017.
- URL-4, (2017) <http://retaildesignblog.net/2017/01/13/pwc-switzerland-office-by-evolution-design-basel-switzerland/>, 26.09.2017